

Rek. 2/2020/presidiet D 2020

Tidligere nummer	A 1830/presidiet
Behandles i	Presidiet

Presidiets betenkning over

Meddelelse om Rek. 2/2020 - Regjeringsbehandling av Nordisk råds strategi for samfunnssikkerhet**Forslag**

Presidiet foreslår at

Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. 2/2020 til etterretning og avventer *politisk dialog* hva angår Regjeringsbehandling av Nordisk råds strategi for samfunnssikkerhet

Bakgrunn

[Nordisk råds strategi for samfunnssikkerhet](#) er omfattende og berører mange forskjellige saksområder. Det er derfor kommet flere delsvaer fra ulike ministre. En sammenfatning av alle svarene finnes nedenfor. Meddelelsen (svaret) i sin helhet er vedlagt.

Rekommandasjonen som de nordiske regjeringene har svart på lyder som følger:

å forholde seg til Nordisk råds strategi for samfunnssikkerhet og komme tilbake til Nordisk råd med et utfyllende svar på om, og i så fall hvordan, regjeringene og Nordisk ministerråd vil følge opp de mange anbefalingene i strategien.

å gi klare og tydelige begrunnelser til Nordisk råd dersom noen av anbefalingene i strategien ikke skal følges opp.

Sammenfatning

Sammenfatningen nedenfor følger samme inndeling som i selve strategien.

ET KLART NORDISK MANDAT

- *at de nordiske regjeringene vurderer hvordan Nordisk ministerråd best kan involveres i og støtte det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet, inkludert nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet og beredskap.*

SVAR: Regjeringene anser at rammene for det utenriks- og sikkerhetspolitiske generelt fungerer godt. Det vises til Bjarnason-rapporten og at Nordisk Ministerråd har et «betydeligt internationalt samarbejde, som på nogle områder også kan være med til at understøtte udenrigspolitiske prioriteter». Videre viser regjeringene til Nordisk ministerråds visjon der det også arbeides med å utvikle det internasjonale samarbeidet. Et ledd i dette vil være «oprettelsen af en ny permanent pulje, hvorfra nordiske ambassader har mulighed for at få støtte til aktiviteter, der understøtter fælles prioriteter.» Når det gjelder samfunnssikkerhet viser regjeringene til at NMR allerede beskjeftiger seg med noen områder innenfor dette, «herunder energi, fødevarer og sundhed».

TYDELIGERE NORDISK STRUKTUR OG LEDERSKAP

- *at de nordiske regjeringene oppnevner en uavhengig kommisjon med mandat til å vurdere hvordan det nordiske samarbeidet om samfunnssikkerhet kan optimaliseres.*

SVAR: Regjeringene svarer ikke direkte på dette, men viser blant annet til at "De nordiske regeringer støtter et sterkt fælles-nordisk samarbejde om samfundssikkerhed, og de nordiske lande ser løbende på behovet for at utvikle samarbejdet yderligere i regi af Haga-samarbejdet."

- *at de nordiske regjeringene vurderer om styringslinjene innenfor det nordiske beredskapssamarbeidet er tilstrekkelig klare, og hva som eventuelt må tydeliggjøres.*

SVAR: Regjeringene svarer blant annet at "Det nordiske beredskapssamarbejde er et pragmatisk samarbejde mellem nationale beredskaber, som er organisert forskjelligt i de nordiske lande. Beredskapssamarbejdet er blandt andet udmøntet i en række erklæringer, senest København-erklæringen vedtaget i februar 2020 om øget samarbejde i forbindelse med ekstremvejrshændelser i lyset af klimaforandringerne."

- *at de nordiske regjeringene utarbeider/oppdaterer en oversikt over felles ressurser og mobiliseringsmuligheter og en fellesnordisk risikoanalyse og beredskapsplan.*

SVAR: Regjeringene påpeker at "Der er en række praktiske og metodiske utfordringer forbundet med at udarbejde en fællesnordisk risikoanalyse, ligesom en fællesnordisk risikoanalyse ikke umiddelbart vurderes at ville give merværdi i forhold til de samlede nationale risikoanalyser". Utover dette vises til allerede eksisterende samarbeid, herunder også innenfor rammen av NORDEFECO, EU og NATO.

- *at de nordiske regjeringene så snart som mulig lager en konkret plan for å identifisere og avskaffe grensehindre som står i veien for nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet og kriseberedskap.*

SVAR: Regjeringene nevner i sitt svar intet om en konkret plan, men viser til Haga-samarbeidet og NORDRED: «Ministtermøderne i regi af Haga-samarbejdet har blandt andet til formål at understøtte og udvikle beredskabs-samarbejdet. På det operative plan kan de nordiske lande assistere hinanden på tværs af grænser med udgangspunkt i NORDRED”.

- *at de nordiske regjeringene utarbeider et systematisk program for fellesnordiske øvelser og kurs i kriseberedskap og setter av tilstrekkelige ressurser til dette.*

SVAR: Regjeringene uttrykker i sitt svar ingen vilje til et systematisk program for fellesnordiske øvelser, men viser blant annet til at «Kurser udbudt i regi af de nordiske redningsberedskaber allerede er åbne for andre nordiske deltagere” og at Nordisk chefkursus er blitt avholdt årlig siden 2011. Når det gjelder ressurser påpeker regjeringene at det via EU-programmet ‘Exchange of Experts in Civil Protection’ er mulig å søke om finansiering til ekspertutveksling. Utover dette nevnes intet om finansiering.

- *at de nordiske regjeringene vurderer om den «nordiske nytten» og samarbeidsmulighetene mellom de nordiske landene i tilstrekkelig grad er blitt utforsket.*

SVAR: Regjeringen refererer blant annet til Haga-samarbeidet der de nordiske ministre i oktober 2019 ble enige om «at arbeide for at utvikle nordisk skovbrands- og naturbrandssamarbejde, nordisk samarbejde om CBRN og nordisk samarbejde om nødkommunikation.» Vedr. Nordisk råds bemerkning om at Finland, Sverige og Norge på flere områder har et veletablert samarbeid, som Island og Danmark ikke inngår i, svarer regjeringene at dette særlig skyldes «delte landegrænser disse lande imellem (i modsætning til havgrænser).»

FREDSBYGGING OG KONFLIKTFOREBYGGENDE ARBEID

- *at de nordiske regjeringene styrker det nordiske samarbeidet innenfor fredsbygging og konfliktforebyggende arbeid.*
- *at de nordiske regjeringene og Nordisk råd vurderer en eventuell oppfølging av anbefalingene i rapporten New Nordic Peace fra april 2019.*

SVAR: Regjeringene beskriver et godt nordisk samarbeid i en rekke fora og uttrykker vilje til et enda tettere samarbeid fremover. Vedr. rapporten svarer de: “Med afsæt i New Nordic Peace 2019 vil de nordiske lande som et første skridt arbeide på i 2020 at nedsætte en uformel arbeidsgruppe, der vil kortlægge mulighederne for et tættere nordisk samarbejde inden for fredsopbygning og konfliktforebyggelse.”

CYBERSIKKERHET

- *at de nordiske regeringene fordyper det nordisk-baltiske samarbeidet om cybersikkerhet.*
- *at trusselvurderinger innenfor cyberfeltet kontinuerlig deles mellom de nordisk-baltiske landene.*

SVAR: Regjeringene beskriver et tett og velfungerende nordisk-baltisk samarbeid, og viser blant annet til årlige nordisk-baltiske koordinasjonsmøter spesifikt på cyberområdet. De nevner det nordiske CERT-samarbeidet NCC og at «De nordiske lande udveksler løbende relevante informasjoner, herunder trusselvurderinger, med de baltiske lande bilateralt.»

- *at de nordiske landene, så langt det er mulig, sørger for at nordiske land som står utenfor EU eller NATO, skal få tilgang til samarbeidet om cybersikkerhet i disse organisasjonene.*

SVAR: Regjeringene påpeker at "De nordiske lande orienterer løbende hinanden om centrale sager, bl.a. i NB8-kredsen, som også inkluderer lande, som ikke er medlem af EU eller NATO. I forbindelse med de årlige nordiske møder bliver der delt briefing-er om tiltag og udviklinger på cyberområdet i både EU og NATO til gavn for de nordiske lande, som ikke er medlemmer". Det vises også til ENISA (European Union Agency for Cyber Security) og NIS Cooperation Group, og at det ville vært en stor fordel om Norge og Island kunne delta på likefot med de andre nordiske landene.

- *at cybersikkerhet inngår som en sentral del av den fellesnordiske transatlantiske dialogen om sikkerhetspolitikk.*

SVAR: Regjeringene svarer i grunnen ikke på denne anbefalingen da de har utelatt ordet *transatlantisk* i sin behandling.

OVERGRIPENDE SIKKERHET OG POLITISAMARBEID

- *at de nordiske regeringene videreutvikler og tilpasser det nordiske politisamarbeidet for å løse problemer med ressursmangel og nye trusler.*

SVAR: Regjeringene viser blant annet til den nordiske hensiktserklæringen. Man vil under det danske formannskap i 2020 "fortsat sætte fokus på et styrket politisamarbejde i Norden, og en opdateret statusrapport om arbeidet vil blive fremlagt på justitsministermødet den 31. august 2020."

- *at de nordiske regjeringene styrker det nordiske politisamarbeidet om cyberkriminalitet og kriminaltekniske undersøkelser («forensisk arbeid»).*

SVAR: Regjeringene viser særlig til nordisk samarbeid for å bekjempe seksuelle overgrep på barn på internettet. Det vises også til en fellesnordisk utdanning i «IT forensics» samt diverse konferanser og arbeidsgrupper. Under det danske formannskapet ønsker dansk politi «at etablere arbeidsgrupper på tværs af de nordiske lande med det formål at styrke det nordiske samarbejde inden for cyber crime. Det nevnes at etableringen av arbeidsgruppene er «blevet forsinket som følge af COVID-19.»

- *at de nordiske regjeringene vurderer om det finnes områder der politiet og forsvaret i Norden i større grad bør samarbeide og samordne sine innsatser for bedre å møte eventuelle trusler.*

SVAR: Regjeringene viser blant annet til NOFOPS (Nordisk Forum for Operativt Politisamarbejde) der samarbeidet mellom politi og forsvar løpende blir drøftet. Dette vil også bli drøftet nærmere under det danske formannskapet for nordiske politisjefer i 2020.

- *at de nordiske regjeringene i større grad utveksler beste praksis i arbeidet med å møte hybride trusler og cybertrusler samt vurderer om det finnes områder der forsvaret og beredskapsmyndighetene i større grad bør utvikle og samordne sine innsatser for å møte denne type trusler.*

SVAR: Det vises til NORDEFO-visjonen om å «arbejde aktivt hen imod større nordisk modstandsdygtighed (*resilience*) imod hybride trusler og cybertrusler.» Under det danske HAGA-formannskap i 2020 forventes det dessuten at man vil tematisere cybertrusler i forhold til COVID-19-pandemien.

- *at de nordiske regjeringene i større grad utveksler beste praksis for involvering av næringsliv, kommuner og sivilbefolkning i arbeidet med kriseberedskap.*

SVAR: Regjeringene viser blant annet til Nordic Cooperation Forum som møtes i forbindelse med beredskapsfaglige møter i EU (PROCIV) og NATO (CEPC) samt «Haga-embedsmandsgruppen». Det nevnes intet konkret om kommuner, næringsliv og sivilbefolkning. I stedet påpekes det «at kriseberedskabet og ansvarsfordelingen er oppbygget forskjelligt i de enkelte lande, bl.a. henset til historie, tradition og lovgivning.» Innenfor rammene av det nordiske politisjefsamarbeidet avholdes det ukentlige videobriefinger (foreløpig kun med deltagelse fra Sverige, Norge og Danmark).

SKOGBRANNER OG DØDSBRANNER

- *at de nordiske regjeringene vurderer mulighetene for en fellesnordisk flåte av brannslukkingsfly.*

SVAR: Regjeringene kommer ikke konkret inn på en fellesnordisk flåte, men nevner at det er vedtatt «en række konkrete initiativer vedrørende videndeling, og der er etableret en række kapacitetsutviklingsprosjekter i de enkelte nordiske lande vedrørende luftbåren brandslukning». Regjeringene utdyper ikke hva slags initiativer det er snakk om.

- *at de nordiske regjeringene utarbeider en fellesnordisk strategi for brannforebyggelse.*

SVAR: Det vises til godt samarbeid, men "forskellige nationale lovgivningsmessige tilgange til brandforebyggelse vanskeliggjør imidlertid en bindende fællesnordisk brandforebyggelsesstrategi. Vejen frem for de nordiske lande bør derfor fortsatt være viden- og dataudveksling samt konkrete samarbejder om forebyggelse og utvikling af beredskabet."

MAT- OG ENERGIFORSYNING

- *at de nordiske regjeringene lager en analyse for hvordan nordisk energisamarbeid kan bidra til å styrke forsyningssikkerheten.*

SVAR: Regjeringene viser blant annet til statsministrenes visjon om å gjøre Norden til verdens mest integrerte og bærekraftige region. "I gjennomførelsen af visionen vil en videreudvikling af det allerede omfattende energisamarbejde indgå." Regjeringene svarer noe uklart vedr. selve analysen.

- *at de nordiske regjeringene utfører en konsekvensanalyse for matforsyningen i Norden ved alvorlige kriser.*

SVAR: Regjeringene svarer at «I lyset af erfaringerne fra COVID 19, anses det helt relevant at drøfte, om der skal igangsættes en konsekvensanalyse af madforsyningen i Norden ved alvorlige kriser såsom den igangværende Covid-19 pandemi".

HELSESAMARBEID

- *at de nordiske regjeringene samordner innsatsen for å sikre forsyninger av viktige medisiner og annet helsemateriell.*

SVAR: Det vises blant annet til en vellykket innkjøpsavtale mellom Danmark, Norge og Island og at "De øvrige nordiske lande er meget velkomne til at blive en del af ordningen." Utover dette vises det til nordiske arbeidsgrupper som jobber med forsyningstematikken, og at det generelt er «et tært nordisk samarbejde på vaccineområdet, også i EU-regi». Det vises også til pågående drøftelser om EUs legemiddelstrategi.

- *at de nordiske regjeringene styrker helsesamarbeidet med henblikk på å være bedre forberedt i tilfelle angrep på et av de nordiske landene.*

SVAR: Regjeringene viser til Svalbardgruppen som blant annet har «etableret en mekanisme for samarbejde i Norden om brandsårspatientser etter større hendelser». Svalbardgruppen er dessuten i gang med "at vurdere muligheten for at utvikle en mekanisme for samarbejde om medisinsk evakuering (MEDEVAC) af sundhedspersonale og patientser, der mistænkes for at være smittet med en alvorlig smittsom sygdom i udlandet". Under COVID-19 pandemien har Svalbardgruppen økt sin møtefrekvens. De kommende møder i gruppen vil ha fokus på "hvordan en mulig 2. bølge kan håndteres og hvorledes det nordiske samarbejde i forhold til COVID-19 generelt kan styrkes."

CBRN-SAMARBEID (kjemiske, biologiske, radioaktive og nukleære trusler)

- *at de nordiske regjeringene snarest mulig gjennomfører en fellesnordisk kartlegging av hvilke ressurser de besitter for å bekjempe CBRN-trusler, og hvordan de raskt og effektivt kan hjelpe hverandre ved behov.*

SVAR: De nordiske regjeringer finner anbefalingen meget relevant. Det vises til Haga-utviklingsmål for 2019-2021 "om en styrkelse af ressurser til håndtering af alvorlige ulykker, sikring af adgang til ekspertise i Norden, videnudvikling og samarbejde mellem forskjellige sektorer, herunder civilt-militært samarbejde. Det er dessuten et Haga-utviklingsmål "at gjennomføre en kortlægning af, hvilke ressurser til konsekvensstyring hvert land besidder, og hvad det er muligt at dele i en krisesituasjon". Det vises også til relevant arbeid innenfor rammen av EU, NATO og NORDEFCO.

REDNINGSTJENESTER

- *at de nordiske regjeringene utarbeider en fellesnordisk plan for optimalisering av redningstjenestene.*

SVAR: Med bakgrunn i COVID-19-krisen mener de nordiske regjeringene at «der med fordel kan arbejdes på at optimere samarbejdet også blandt redningstjenestene.» Rigspolitiet og Beredskabsstyrelsen i Danmark vil som "led i det danske formandskab i Nordisk Ministerråd tage initiativ til, at der i regi af NORDRED bliver iværksat en drøftelse af, om samarbejdet for redningstjenestene kan styrkes, og om der er hindringer for samarbejdet på tværs af grænserne, der med fordel kan fjernes."

NØDKOMMUNIKASJON

- *at de nordiske regjeringene fortsetter arbeidet for robust og grenseløs nødkommunikasjon i hele Norden, og at Danmark og Island så snart som mulig knyttes til det nordiske nødnettet.*

SVAR: Det vises til at man både fra dansk og islandsk side er «villige til at se nærmere på, om det er muligt at få tilknyttet sin nødkommunikation til det fælles net, så mulighederne for sikker kommunikation over hele regionen bliver bedre.»

Presidiets synspunkter

Saken er meget kompleks, og Nordisk råds strategi for samfunnssikkerhet er i lys av COVID-19-krise bare er blitt enda mer aktuell.

De nordiske regjeringene anser selv at de aller fleste anbefalinger i strategien er «delvis oppfylt», mens noen få er i kategorien «oppfylt». Noen av svarene er konkrete og utfyllende, mens andre svar ikke gir et godt nok grunnlag for å vurdere hvordan regjeringene faktisk følger opp.

Svarene fra de nordiske regjeringene viser at mye arbeid pågår, men at det stadig er behov for skjerpet fokus på et tettere nordisk samarbeid for tryggere samfunn. Det foreslås derfor at Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. 2/2020 til etterretning og avventer politisk dialog.

Norden, den 19. august 2020

Aron Emilsson (SD)

Bertel Haarder (V)

Christian Juhl (EL)

Erkki Tuomioja (sd)

Gunilla Carlsson (S)

Hans Wallmark (M)

Heidi Greni (Sp)

Martin Kolberg (A)

Michael Tetzschner (H)

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)

Steinunn Þhora Árnadóttir (VG)

Wille Rydman (saml)